

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
Egyes szám ára 4.— L.
Külföldre egész évre 250.— L.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
dr. Szász Ferenc.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ,
Strada Baron L. Pop 5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

Szilaj katonákból jó gazdákká nevelődtek.

A magyar nemzet méltán hivatkozik arra az érdemére, hogy sokat harcolt, vértett nyugati szomszédai nyugalmaért. A keletről nyugatra tartó zabolátlan, zsákmányoló népeknek sok veszedelmes rohamát fogta föl a magyar vitézség. Besenyő, kun, tatár, török népek pusztító hullámai ott omlottak össze a Duna-Tisza közén.

A kunok ugyancsak sűrűn szerepelnek Magyarország történetében. Már az első keresztény királyoknak sok gondot okoztak betöréseikkel. Szent László Erdély földjén mért rájuk súlyos csapásokat. A magyar történelem legszebb emlékei közé tartozik az a győzelem, amit Szent László a Sajómenti Kerlés egyik magaslatán aratott a kunokon. De e harcoknak az emlékét őrzik azok a mondák is, amelyek a Torda-hasadék keletkezéséről szólnak. Amint több költőnk is versbe foglalta a legendát: a Torda-hasadék úgy keletkezett, hogy az üldöző kunok előtt megnyílt a hegy s a szakadék tulsó oldalán a szent király megmenekült a haláltól.

De a kunokra is nagy veszedelem zúdult Volga-menti otthonukban. A tatárok keletről szállásaikra törtek s földülték azokat. Kötöny királyuk vezetése alatt ekkor az egész nemzet

folkerekedett s Magyarország határához vonultak most már nem ellenséges szándékkal, hanem az üldözött nép alázatosságával.

IV. Béla volt a magyarok királya s ő a rokon kun népet szívesen fogadta s a Tisza-menti nagy rónaságra letelepítette.

Történt ez 1239-ben, tehát éppen hétszáz esztendővel ezelőtt.

A magyar király nagy barátságot tanusított az új alattvalók iránt, mert azt remélte, hogy ezek, mint kitünő, harcias nép, nagy szolgálatokat fognak tenni az ország védelmében. Akkor már ugyanis ismeretes volt, hogy a tatárok Batu kán vezérlete alatt nyugat felé törnek s Magyarországot is le akarják igazni. A bölcs király előrelátó terveit azonban a magyarság nem értette meg s a kunok ellen fordult, mielőtt ezek hűségüket megmutathatták volna. A tatárjárás szörnyű pusztításai elnéptelentették az országot, most aztán a tatárok elvonulása után, a kunok letelepítésére is bőven akadt terület. Azóta ott laknak a kunok az Alföld szívében, a Tisza-menti Kiskunságban, Nagy-

Keregi kun gazda subában.

ságban, a Jászságban, Kiskunságban, Nagy-

ságban. Az évszázadok során mindig megőrizték szabadságuk nagy részét, nem vették magukra a

jobbágság igáját. Történetük ezen a réven sok hasonlóságot mutat a székelyek történetével.

Mig azonban a székelyeknek kialakult a vezető osztályuk, a kunok földmives, paraszti állapotban maradtak. Ezen az állapoton tiszteletre méltó igyekezettel próbáltak segíteni. Nagy pusztáik, közbirtokaik jóvedelméből minden nagyobb helységükben gimnáziumot építettek, ahol kun fiuk művelt emberekké képezhetik ki magukat.

Ma a kunok Magyarország legszorgalmasabb, legmunkásabb lakói. Vitézi hírnevüket lelkesen őrzik: ma is közülük kerülnek ki a legjobb magyar lovas katonák.

Mindezeket abból az alkalomból mondtuk el, hogy a kunok a közelmúlt napokban főnyes ünnepségek keretében emlékeztek meg százéves letelepedésükről.

A külföldi lapok Őfelsége érdemeiről.

Az utóbbi hetekben sok külföldi ujságban jelent meg méltatás arról a munkáról, amit Őfelsége és kormánya az ország javára végez. Ebben a tekintetben elől járnak az angol lapok és folyóiratok. Az egyik angol ujság azt írja, hogy Románia, amelynek függetlenségét Anglia biztosította, a jövőben még többet fog szerepelni a világsajtó hasábjain.

Ki-ki maga tudományával.

Az előhaladás nem azt jelenti, hogy mindent dobjunk el magunktól, ami a múltból hagyományképpen maradt ránk. A költő is azt mondja, hogy a szebb jövő a múlton épül föl s az emlékezeten. Örülünk, ha azt látjuk, hogy a nép is bemutatja a maga ősi tudományát és ügyességét azoknak, akik őt a mai idők tudományára, az előhaladás módjaira, eszközeire oktadják. Ilyen bemutatkozás történt az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet székelyi gazdanapján. A székely fiatal gazdák ősi táncaik eljárásával gyönyörködtették a gazdanap eladóit.

Magyarország két tűz között.

Gróf Csáky István, magyar külügyminiszter németországi és olaszországi látogatásával kapcsolatban a világsajtó mostanság nagy érdeklődést tanúsít Magyarország sorsáért. Az angol és francia lapokban cikkek jelentek meg arról, hogy Magyarország függetlensége veszélyben van. Még egyes magyar lapok is hitelt adtak ezeknek a tudósításoknak és mint szenzációt közölték, hogy még Olaszország is elfordult Magyarországtól. Hamar megjött rá a cáfolat, midőn az egész világsajtó megírta, hogy Csáky magyar külügyminiszter a német kormány által adott repülőgépen, amelyet saját maga vezetett, Rómába repült és ott Ciano olasz külügyminiszterrel tárgyalt s azután a két külügyminiszter Mussolininél jelent meg kihallgatáson.

Bizonyára nem indokolatlan, hogy Magyarország az utóbbi napokban a világpolitika közérdeklődésének a homlokterébe került. Kétségtelen, hogy Európa mai helyzetében rendkívüli nagy jelentősége van Magyarországnak. — Magyarország ugyanis már hosszú idő óta a tengelyhatalmakhoz csatlakozott s különösen Olaszországgal tart fenn mélyreható baráti kapcsolatokat. Erre a lépésre elsősorban földrajzi helyzete utalta. Magyarország azonban nemcsak a tengelyhatalmakkal, hanem Lengyelországgal is baráti kapcsolatot tart fenn. Ez a barátság nem új keletű, hanem évszázadokra nyúlik vissza. A magyar és a lengyel nép a múltban is mindig egymásra volt utalva. A történelem ezer szála fűzte egymáshoz.

Különös helyzet állott azonban elő akkor, midőn Németország a danzigi kérdés elmergesedése miatt felmondotta a Lengyelországgal fennálló megnevezési szerződést. Először azt lehetett hinni, hogy Németország és Lengyelország előbb-utóbb kibékül és a feszült helyzet megoldódik. Ez azonban nem következett be, sőt ma az egész világ közvéleménye attól fél, hogy a danzigi kérdés miatt Németország és Lengyelország háborúba sodródik. Ilyen körülmények közt Németország nyomást gyakorolt Magyarországra, hogy a magyar-lengyel barátságot adja fel s háború esetén Kárpátalján keresztül engedje meg a

német csapatoknak Lengyelország ellen való felvonulását. Magyarország azonban, mint a múltban is, most is függetlenségéhez ragaszkodik. Tudatában van annak, hogy Németországhoz baráti szálak fűzik, de tudatában van annak is, hogy mivel tartozik Lengyelországgal szemben.

Mindezt észrevette a nyugati sajtó s különösen nyilvántartotta Anglia és Franciaország diplomáciája. Egyszerre nagy jelentőséget tulajdonítottak annak, hogy Magyarország milyen magatartást fog tanúsítani s hajlandó-e engedni annak a nyomásnak, amelyet a most már szomszédos német birodalom gyakorol rá. Az úgynevezett demokrata sajtó egyszerre aggódni kezdett Magyarország függetlenségéért, sőt még olyan cikkek is láttak napvilágot, amelyekből arra lehetett következtetni, hogy az angol és francia garancia, amelyet Lengyelország részére biztosítottak, háború esetén Magyarországra is kiterjed. Legutóbb Beck lengyel külügyminiszter jelentette ki, hogy Magyarország magatartása tiszteletreméltó s a magyar-lengyel barátságot semmiféle veszedelem sem fenyegeti.

Habár a német lapok erősen cáfolták, mintha Németország és Magyarország között nem volna tökéletes az együttműködés, a tárgyilagosság rovására menne mégis, ha a közvélemény nem venne tudomást arról, hogy Németország és Magyarország között, mint annakidején volt a kárpátaljai kérdésben is, így most a lengyel kérdésben állanak fenn érdekellentétek. Németországnak elsőrendű érdeke, hogy esetleges háború esetén Magyarország a német csapatokat, amelyek Lengyelország ellen vonulnának fel, Kárpátalján keresztül átengedje. Érthető tehát az is, ha Németország nagyhatalmi súlyával Magyarországot rá akarja kényszeríteni, hogy a tengelyhatalmakkal szoros katonai szerződést kössön, ami Magyarország részéről végleges szakítást jelentene Lengyelországgal szemben. Magyarország külpolitikája azonban történelmi síneken mozog. Ma már megállapítható, hogy Lengyelországgal a barátságot minden körülmények között fenn akarja tartani s ebben — minden jel arra vall, — Olaszországgal épen úgy, mint a kárpátaljai

Kérdésben, most is támogatni fogja. Valószínű azonban, hogy Magyarország függetlenségi törekvéseit és Lengyelországgal való baráti kapcsolatait Németország is tiszteletben fogja tartani s a kérdést úgy fogják megoldani, hogy Magyarországnak Németország-

hoz való viszonya a jövőben sem fog megváltozni. Itt nagy szerep vár Olaszországra és Mussolinire, aki sohasem csinált titkot abból, hogy a Dunamedencében élő államokat ki kell békíteni egymással.

• Külföld •

A tengelyhatalmak és Magyarország viszonya. A közelmúlt napok külpolitikai eseményeinek középpontjában Magyarország állott. Amint az utólagos értesülésekből és bírálatokból kiderül: Salzburgban az olasz és német külügyminiszterek Danzig kérdését is tárgyalták, de a főkérdés mégis az volt, hogy Magyarország milyen kapcsolatba lépjen a tengelyhatalmakkal.

Elvileg nincs kétség: Magyarország a tengelyhatalmak csoportjához csatlakozott. De, természetesen, nem akar minden föltételt elfogadni és minden követelést teljesíteni, amit a németek kívánnak. Függetlenségét nem akarja feláldozni. A németekkel való katonai szövetség Magyarországot Lengyelország ellenségévé tenné, ezt pedig a magyarok nem akarják vállalni. De nagy mértékben növeli a németek ellen való bizalmatlanságot az a körülmény is, hogy Magyarország német lakói fennhéjázó magatartást tanusítanak a magyarsággal szemben. Sok magyarban él az az aggodalom, hogy a németek az elbizakodottság olyan állapotába estek, amely miatt sem barátaik, sem ellenségeik, sem önmaguk helyzetét nem tudják megítélni.

Az így keletkezett ellentétek természetesen bő alkalmat szolgáltatnak a szembénálló csoportoknak, hogy a magyarok és

németek közt keletkezett bizalmatlanságot növeljék. Ezek ellen szól a hivatalos német lap cikke, amikor a következőket írja: Az európai békét veszélyeztető rendszeres zavarkeltési kísérletek célja világos. Magyarországot, amely államról tudják, hogy bizonyos vonzalmat érez Lengyelország irányában, el akarják választani német barátságától. A kutmérgezők minden taktikája nem egyéb kísérletezésnél, amellyel új nyugtalanságot akarnak szítani. A magyar kormány erélyes nyilatkozással cáfolta ezeket a hazug híreket. Csáky István gróf, magyar külügyminiszter alig néhány hét előtt tett tanúságot Magyarország feltétlen német barátsága mellett és akkor kifejezésre juttatta, hogy minél hevesebben támadják Magyarországot barátaik, annál erősebb Magyarország elhatározottsága, hogy kitart barátaival mellett. Ez világos és félreérthetetlen állásfoglalás.

Ezek a jelenségek érthetővé teszik, hogy Csáky gróf, magyar külügyminiszter az utóbbi hetet Németországban töltötte s a vezető tényezőkkel tárgyalásokat folytatott. Ugy látszik, Magyarország nem akar német érdekeknek engedelmes szolgája lenni s tudni akarja, hogy azért a szolgálatért, amelyet vállalni fog, mi lesz a fizetsége.

Ujra kísért a Habsburg-kérdés. Magyarország mostani nehéz helyzetét a Habsburgok hívei arra használják fel, hogy

hangulatot igyekeznek csinálni Ottó királyfi hazahívására. Sig-ray gróf, a Habsburg-párt feje nagy beszédet mondott közlebről s ebben azt fogoztatta, hogy Ottó trónraültetése volna egyetlen módja annak, hogy Németország hatalmi törekvéseit Magyarország határára megállítsák.

Hitler felfogása Danzig helyzetének rendezéséről. Danzig népszövetségi főbiztosa nemrégiben találkozott Hitlerrel. Amint a nyugati országok lapjai tudni vélik, Hitler a következőkben fejtette ki véleményét Danzig helyzetének rendezéséről. Danzigot Németország hoz akarja csatolni, oly módon, hogy a lengyelek szabadkikötőnek használhassák és hogy Lengyelország megőrizhesse kiváltságait. Hitler terve szerint a korridoron egy lengyel és egy német autótutat építenének. Hitler ezután kifejtette, hogy Németországnak nagy szüksége volna a lengyel buzára. Németország szabad kezet akar Kelet felé, a nyugati hatalmak érdekeinek megsértése nélkül.

— Nem hiszek a nemzetközi konferenciákban — mondotta Hitler — olyan megegyezést szeretnék létrehozni, miután amelyet az olasz Tirol esetében hoztam létre. Nagyon szeretnék megegyezni Lengyelországgal, de az én tervem és az én felfogásom szerint. Ez talán népszerűtlen volna, de módomban van népszerűtlen terveket is keresztülvinni.

Ezután megkérdezte, hogy Hitler lehetségesnek látja-e a megegyezést Németország és Lengyelország között, a kancellár javaslata alapján.

Hitler vállalt vonogatva így válaszolt:

— A lengyelek már nagyon belemásztak a dologba...

Milyen pontokat tartalmaz a lengyel-angol szerződés? Lengyelország ellenállását nagy mértékben tüzelik azok a biztatások, amelyeket a nyugati hatalmaktól kap. A biztatások most már szerződés alakját öltöttek. A további fejleményekre nagy hatással van az a kérdés, hogy a szerződés mire kötelezi

a feleket. A szerződésnek a következő pontjai vannak:

1. A két ország kölcsönös kötelezettséget vállal és az egész haderejével támogatja egymást, ha közülük valamelyiket támadás éri. 2. A szövetséges kormányoknak ez a kötelezettsége közvetett támadás esetére is kiterjed. A szerződés e pontja kiegészül azzal, hogy a Lengyelországgal szomszédos valamelyik országot érné támadás, amely miatt Lengyelország függetlenségét veszélyeztetettnek látná, ez a kötelezettség szintén fennáll. 3. Lengyelország köteles azonnal Anglia segítségére sietni, ha a szigetbiroda-

lom vállalt kötelezettségeiből kifolyólag viszályba keverednék. 4. Mindkét ország kötelezi magát, hogy sem külön békét, sem külön fegyverszünetet nem köt. A szerződés időtartama 5 év és adott esetben meghosszabbítható.

Felborulással fenyegetnek az angol-japán tárgyalások. A japán sajtó véleménye szerint a japán kormány előreláthatólag megszakítja az Angliával folytatott megbeszéléseket. Valószínűnek látszik, hogy a hadsereg is közleményt ad ki és leszögezi álláspontját Anglia magatartásával szemben.

Öfelsége beszéde.

Öfelsége a király a tengerészeti ünnepek alkalmával a Basarabia hajón Teodorescu tengerészeti és légügyi miniszter beszédére válaszolva a következő beszédet mondotta:

Miniszter úr. Szeretett bajtársak!

Senki előtt sem titok az a szeretet, amelylyel tengerészetünk iránt viseltem s ezt a szeretetet ebben az évben még jobban hangsúlyozni akartam szeretett fiamnak a királyi tengerészeti tisztjei közé való beírásával. Az hogy a miniszter ur nagyon jól mondta, az elmúlt év eredményes volt tengerészetünk számára, igazi előrehaladást jelentett úgy anyagi, mint erkölcsi szempontból. Felfogásunk abban az eszmében gyökerezik, hogy a tengerészet nem játék, hanem elsőrangú eszköz a szerzettségünk megnyilvánulásának mint a nemzetvédelem szempontjából, mint külkereskedelmünk kiterjesztése szempontjából. Az elmúlt évben beszéltem a tengerészet önfeláldozó lelkületéről, s ez a mai napon még inkább kiteljesedett. A Mircea nevű új iskolahajó érkezésekor remélem, hogy a román tengerészek hitét felfokozza, a tengerészek képességeit teljessé teszi. Mind többet hajóznak, mondhatni az egész világon, az erő és képességek növekedése még hatalmasabb lesz. A nemzetvédelem szempontjából a tengerészet felszerelésére tett erőfeszítések mutatják, hogy az ország vezetői elhatározták a tengerészet megerősítését, amennyire

eszközaink engedik, a tengerészet nagy testvére, a szárazföldi hadsereg fejlesztése mellett. A nemzetvédelem háromszoros egységben álló eleme, a szárazföldi haderő, a tengerészet és a légvédelem tudatában vannak annak, hogy a felelősség nagy napján teljes lelkükkel ott lesznek a köteleltségteljesítésnél. A multak példája, azoké, akikről ma megemlékeztünk, ennek a lelkületnek kezessége és biztatása a határok minden védője előtt.

A határoknak ez a védelme, amely acélhit legyen minden román lelkében s nemcsak azokéban, akik katonai egyenruhát hordanak, az összes románok lelkének megingathatatlan szikláját képezze. Az a meggyőződés, hogy ami román, azt nem adjuk oda és ami a miénk, azt megvédelmezzük. Ha valaki a békét szereti, tudnia kell, hogy az egyszer megvont határaink nem változhatnak meg a vilgkatakizma veszedelme nélkül. Tudom, hogy ez az összes igazi hazafiak hite, mindazoké, akik természetes határaink között laknak. Tudom, hogy ez tengerészeink hite, akik a fenyegetés pillanatában meg fogják tenni köteleltségüket, abban a meggyőződésben, hogy határainkat védve, az emberi civilizációt védik. Ezzel a gondolattal hajlok meg azok emléke előtt, akik életüket áldozták fel nemzetünk dicsőségéért és jövőjéért s poharamat azokra emelem, akik holnap, ha szükség lesz, védelmezni fogják azt s ha nem lesz erre szükség, mindig meg tudják őrizni büszkén a román lobogó tekintelűt. Éljen a királyi tengerészet!

• Hírek •

Az egyházak adója. Dr. Gyárfás Elemér szenátor és dr. Bartha Ignác országgyűlési képviselő eljártak a pénzügyminisztériumnál az illeték egyenértékű adó ügyében. A közbelépés eredménye képpen a pénzügyminisztérium rendeletet bocsátott ki, mely szerint: A püspökségekre, plébániákra, egyházközségekre, valamint fennhatóságok alatt levő intézményekre kivetett illeték egyenértékű, csakis a fellebbezési bizottság által hozott jogerős határozat alapján hártható be.

Sikkasztó tisztviselők. Bukarestben az ügyészség letartóztatta Cristea Izidor városi tisztviselőt, aki Ionescu Mihály nevű büntársával három és félmillió lejt sikkasztott a főváros nyugdíjalapjából. A két rosszutra tért tisztviselő hamis nyugták segélyével tulajdonította el a hatalmas összeget.

A világ legnagyobb fája. Észak-amerikai Kalifornia nevű tartományában egy tudományos kutató társaság megvizsgálta az őserdőket. Megállapították, hogy itt található a világ legnagyobb fája. A 120 méter magas és 20 méter vastagságú fák egyáltalán nem mennek ritkaságszámba. Vannak fák, amelyeknek életkora a négy ezer esztendő is meghaladja.

A birtokosok meghaltatása nélkül. A hivatalos lap 19-ik számában rendelettvény jelent meg a vadászterületek bérbeadására nézve. Ennek alapján a vadászati igazgatóság bérleti szerződéseket köt anélkül, hogy az érdekelt közbirtokosságok véleményét előzetesen kikérné. Dr. Filó Ferenc képviselő közbelépett a sérelmes rendelkezés

orvoslására. A vadászati igazgatóság azt a kijelentést tette, hogy a minisztérium indokolt esetekben él azzal a joggal, hogy a már megkötött bérleti szerződéseket hatálytalanítsa, vagy módosítsa, amennyiben a vadászterületek tulajdonosai ez irányban elfogadhatóan indokolt előterjesztéssel élnek.

Egység a jóakaróban. Józseffelva szörnyű pusztulásának újjáépítésére az erdélyi magyartársadalom a legszebb egységben hozza meg áldozatait. A felekezeti kérdés senkinek a gondolatában nem vetődött föl. Teleki Pál magyar miniszterelnök közlebről méltán állította oda példaképül beszédében az erdélyi magyarság testvéri egységét. Ez az érzés nyilvánult meg akkor is, amikor a Józseffelva megsegítésére gyűjtött pénz felhasználásáról tárgyalt egy értekezlet, amelynek résztvevői az összes erdélyi felekezetek köréből jöttek össze. Az értekezlet ugyanis a pénz felhasználását Márton Áron püspök ellenőrzéssel a Katholikus Népszövetségre bízta. Márton püspök nevében Boga Lajos dr. kanonok a megfelelő egyházi szervek megbízottait Józseffelvára küldötte, akik az újjáépítés munkáját lázas igyekezettel folytatják, vályogtéglát vettettek, cement alapokat raknak le, a szarvazat farészeit, asztalos munkát serényen készíttetik. Az előirányzott költségekből azonban még sok hiányzik. Reméljük, hogy a falusi népünk is az áldás megnyerése után buzgón ki fogja venni részét gazdalfestvéreinek megsegítéséből.

Kézrekerült betörő. Nemrégiben Horváth Miklós nyugalmazott alispán lakásáról nagyértékű ékszereket, arany- és ezüsttárgyakat loptak el. A rendőr-

ség a tettest, Balogh Kálmánt letartóztatta. Balogh ugyanis a sikeren felbuzdulva M.-Vásárhelyre utazott, itt azonban bal-szerencse kísérte, mert betörés közben személyazonossági igazolványát zsebéből kiejtette. Balogh most újabb igazolványt kért a tordai rendőrségen, ahol a vásárhelyi értesítés alapján letartóztatták. Vallatása során 18 betörést ismert be és a Horváth volt alispán lakásáról elvitt ékszereket is visszaadta. Az eljárás folyik.

Egy bolond százat csinál. Egy szerbiai kis város népét nagyon fölizgatta egy csodalátó asszony. Azt adta hírül a lakosoknak, hogy titokzatos sugallatot kapott, amely szerint a város határában óriási kincsek rejtőznek a föld alatt. Az asszony szavai hitelre találtak, a gazdák ott hagyták a mezei munkát, az iparosok letették a szerszámot, a kereskedők bezárták a boltot, mindenki lázasan ás és kapál a megjelölt területen. Eddig még nem került meg a nagy aranykincs, az asszony látomása aligha teljesül be.

Faluk szétválasztása. A napokban küldöttség kereste fel Baleanu dr. alezredest, Háromszék vármegye prefektusát s arra kérték, hogy Kisborosnyó községet válasszák szét Nagyborosnyótól. Pontos adatokat sorakoztattak fel s arra kérték a prefektust, hogy a miniszteri döntésnek, amely már egyszer szétválasztotta a két falut, szerezzen érvényt. A két község „válóperének” a kimenetele elé egész Háromszék megye lakossága nagy érdeklődéssel tekint.

Kivirágzanak a falak Bori néni keze nyomán. Rendkívül érdekes, képekkel illusztrált cikket közöl erről a Délibáb új száma, amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg.

A szülők joga az iskolát megválasztani. A közoktatásügyi miniszter a kihallgatáson jelentkező Filó Ferenc képviselőt, arról biztosította, hogy a jövőben, s így a küszöbön álló iskolai év kezdetén megtörtént beiratások alkalmával a szülők teljesen szabadon gyakorolhatják iskolaválasztási jogukat. Ennek biztosítása céljából rendeletet bocsájtott ki, melyben utasította nemcsak a tanfelügyelőséget, de azok útján az állami elemi iskolák igazgató-tanítóit is az 1938. évi kisebbségi egyezmény szigorú betartására annak hangsúlyozása mellett, hogy kizárólag a szülők nyilatkozata szolgálhat irányadóul arra, hogy az iskolaköteles gyermek az állami vagy a felekezeti iskolába irattassék be.

A kártyavetés halálos áldozata. Csikszentimre népét kegyetlen gyilkosság tartja izgalomban. A gyilkosságot a kártyavetés babonája idézte elő. Sólyom József csikszentsimoni fiatal gazdának eltűnt 4500 leje. A falusiak azt tanácsolták Sólyomnak, hogy menjen a kártyavetőhöz, az bizonyosan megállapítja, hogy ki volt a tettes. Sólyom barátjának és unokatestvérének, Geréd Istvánnak a kíséretében azonnal felkereste a kártyavetőt. Ez ilyesmiket mondott a károsultnak: „A pénz hincsen messze. A pénz a közelben van. Arról tud egy a környezetében levő, barátnak számító közelálló. Csak vigyázattal kell lenni, a pénz megkerül. Egyébként a rokonságban nem hiszta szándéku emberek is élnek.” Az eset bizony elég szomorú képet nyújt arról, hogy egyes vidékeken milyen műveltségben sanyalódik népünk. Sólyom József a kártyavető szójából szörnyű gyanuval távo-

zott. A kártyában szereplő „jó barátot”, aki a pénz hollétéről tud, egyenesen a társaságában levő unokatestvérében Geréd Istvánban látta. A mit sem sejtő Geréddel hazafelé indult. Utközben Sólyom betért egyik csikszentimrei ismerőséhez, akitől egy fejszét kért kölcsön azaz az indokkal, hogy egyik a csikszentimrei határban fekvő földjéről valami fűzfákat akar kivágni. Amint Sólyom és Geréd a falut elhagyták megtörtént a baj. Sólyom a kártyavetőre hivatkozva, egyenesen ráolvasta Gerédre, hogy ő vette el a pénzt. A vád ellen tiltakozó Gerédet pedig a fejszével ugy fejbe vágta, hogy meghalt.

Nem élnek tobzódó életet a diktátorok. Egy angol író könyvet írt Hitler és Mussolini életmódjáról. Az ismertetésből az derül ki, hogy ezek a rengeteget dolgozó emberek nagyon mértéktelen életet élnek. A Führer nem iszik és nem dohányozik. Kedvenc ételei közé tartozik a köménymaglevés, galuskaleves, spenót, sült, vagy nyersalma, töltött tojás és a majonézes tojás. Kedvenc süteménye, anélkül, hogy félne az elhízástól, a csokoládés sütemény. Teát és kávé nem iszik, kizárólag kamilla teával kevert ásványvizet. Ritkán, különösen hűlés alkalmával, konyakos tejet iszik, amint mondja, nem szívesen. Annyira nem szívleli a dohányfüstöt, hogy jelenlétében senki nem dohányozhat, még ebéd után sem, ami nagy önmegtartóztatást jelent a németeknek. Berchtesgadeneri sétái képezik egyetlen testgyakorlatát. Ennek ellenére egészségesnek látszik, világoskék szeme sohasem fátyolos. — Mussoliniról így ír az angol: „A Duce kevés húst fogyaszt. Sokszor napokon át

egyáltalán nem nyúl húsételhez. A nap fő étkezése az ebéd. Kedvenc étele az olasz rizottó. Ezzel szemben sok főzeléket eszik, leginkább spenótot, borsót és babot. Szeszese italt nem iszik, még likört sem. Legfeljebb néha bort. Mesélte nekem, hogy bort kizárólag a számára nagyon unalmas közébedek alkalmával iszik. Nem iszik sem kávé, sem teát, de minden délután kamillateát iszik, amit dolgozószobájában szolgálnak fel. Mérsékelt életmódjában nagyon hasonlít Hitlerhez. Mussolini sem dohányzik, bár katonakorában cigarettázott. Ha lehetséges, egyedül szeret étkezni, míg minden hónapban két-három napon át egyáltalán semmit sem eszik. Ilyen napokon cukros vizet iszik. Ennek az életmódnak nyoma is van. Kevés ember rendelkezik a Mussolini korában az ő munkabírásával.”

A szerb-horvát megegyezés. Cvetkovics jugoszláv miniszterelnök nyilatkozott egy angol újságnak. Kijelentette, hogy nézete szerint sikerült a kérdés megoldására Macekkel folytatott megbeszélései során olyan alapot találni, amelyet ugy a szerbek, mint a horvátok és Pál kormányzó herceg is elfogadtak. A szakértők most már az egyezmény részletein dolgoznak. Mindkét oldalról tettek engedményeket. — Hozzátette, hogy az egyezmény meglehetősen mélyreható változásokat okoz a jugoszláv állam szervezetében.

Büntetés az erkölcstelen fürdőruha miatt. Tizennyolc buhusi fiút és leányt hiányos fürdőruha használata miatt ezer lej pénzbüntetésre ítélték. A vádlottak azzal védekeztek, hogy azért viseltek erkölcstelen fürdőruhát, mert ma ez a divat.

A Józseffalvi tüzkárosultak részére Halmiból (Hegy) Nyiri József gyűjtése alapján a következő adományok érkeztek be: Szabó József 10, Kovács Bálintné 10, Nyiri András 20, ifj. Kovács István 10, Páll Lajosné 5, Nyiri Imre 10, Elek Zsigmond 5, Deák János 10, Oláh Mátyásné 10, Oroszi Ferenc 20, Szabó Sándorné 10, Oláh Mihályné 5, Vittlinger János 6, Bihari Ferenc 5, Nyiri Endre 10, Szabó Ambrus 50, Tar Lajos 20, özv. Feketéné 30, Névtelen adomány 20, Isten nevében 10, Egyed Bálintné 30, Nyiri József 20, Egresi 20 lej, összesen 346 lej. — *Blenkemézőről*: Éles Imre 30, Sulyok Juliska 60, Páll 20, Veress Berta 40, Simó Lajosné 150 lej, összesen 300 lej.

Felhívás a főiskolára készülő magyar ifjakhoz. A Romániai Magyar Népközösség Társadalmi Szakosztálya felhív minden középiskolát végzett magyar fiút és leányt, akik 1939—40-es iskolai esztendőben kívánnak valamelyik egyetemi fakultás, vagy más hazai főiskola I. évfolyamára beiratkozni, hogy szept. 1-ig küldjék be alább felsorolt írásaikat a Romániai Magyar Népközösség Központi Irodájába: (Levélcím: Cluj, Str. Bratianu 3.) 1. Családi állapotának leírása (szülei neve, vallása, foglalkozása, vagyona, testvéreinek neve, vallása, életkora, foglalkozása). 2. Személyi és tanulmányi kimutatás (mikor és hol született, hol végezte, milyen nyelvű, felekezetű iskolában elemi és középiskolai tanulmányait, a középiskola négy felső osztályában tanult összes tantárgyakban elért eredményei kimutatandók, hol, melyik évben tett érettségi vizsgálatot, az érettségi rendjén eredményei is kimutatandók, ha még nincs

érettségi vizsgája, ugy megemlítendő, hogy állott-e már vizsgálatra (hány ízben?) vagy nem, katonasági állapota; milyen egyesületnek tagja, milyen ifjúsági megmozdulásban, konferencián, táborban vett eddig részt? Milyen nyelven beszél és ír; van-e valamilyen ipari pályára is képesítése?) 3. Mire készül? (milyen fakultásra, vagy főiskolára szándékozik beiratkozni, milyen segélyforrásokból akarja fenntartani magát a főiskolai évek alatt?) 4. Pályaválasztással, tanulmányozással, beiratkozással, diáksegélyezéssel kapcsolatos minden kérést, felvilágosítást a három első irattól külön írásban, egyetlen kérvényben lehet kérni a Társadalmi Szakosztály Ifjúsági Munkaosztályától. Felbélyegzett válaszbortéket kell ebben az esetben az iratokhoz csatolni. Az 1-es és 2-es számú iratokat a helység megfelelő magyar egyházának lelkésze, vagy magyar felekezeti középiskolájának igazgatója által kell hitelesíteni. E felhívást a nyilvántartás, tanácsadás, egyes fakultásokon és főiskolákon a felvételnél való segítségadás, a diáksegélyezés és a népközösségi munka-szolgálat érdekében bocsátották ki. Minden diák, fiú és leány, országunk bármely városának, bármely főiskolájára készül is, de egyben a maga érdekében állónak is tekintse, a pontos időben való jelentkezést.

Aggódnak a finnek. Az Angol—francia szövetség nehezen tudja az oroszokat a maga pártjára vonni. Az egyik nehézség abban jelentkezik, hogy az oroszok a balti államokat: Észtországot, Litvániát, Lettországot, sőt úgy látszik, Franciaországot is a védett államok közé akarják soroztatni. E mögött az a

kivánság húzódik meg, hogy az oroszok alkalomadtán a védelem címe alatt a balti államokat katonailag megszállhassák. Értelmezhető, hogy a balti államok nem óhajtják a tényállásnak ezt a módját. Erről tanuskodik az a nyilatkozat is, amelyet Erkefinn külügyminiszter tett egy ujságnak. Kijelentette, hogy abban az esetben, ha a moszkvai tárgyalások közvetlenül érintenék Finnországot, a finn kormány megteszi az ellenintézkedéseket. A finn közvélemény csalódott Anglia magatartásában, mert nem számított arra, hogy Anglia részt vesz ezeken a tárgyalásokon. Mindamellett reméli, hogy Anglia nem járul hozzá ahhoz a szovjet-javaslatához, amely Finnországot és a balti államokat be akarja vonni az egyezmény-tervezetbe. A danzigi kérdés nem okoz Finnországnak fejtörést és megvan győződve, hogy azt végül is sikerül majd békésen megoldani. Végül hangsúlyozta a finn külügyminiszter, hogy Németország és Finnország között nincsen vitás kérdés, sem pedig véleménykülönbség.

Sztalin nem megy nyári szabadságra. A francia és angol katonai kiküldöttek több nap óta tárgyalnak Moszkvában az oroszok katonai csatlakozásáról. A tárgyalásokra való tekintettel Sztalin lemondott arról, hogy szabadságot vegyen magának és a Kaukázusba utazzon. Moszkvai körök véleménye szerint Sztalin a jelenlegi helyzetet annyira komolynak látja, hogy feltétlenül szükségesnek tartja személyes jelenlétét az angol—francia—szovjetorosz katonai egyezmény megtárgyalásánál.

A Magyar Népet terjeszteni magyar kötelesség!

Magyar szenátorok tárgyalásai a kormánnyal. Az utóbbi idő kisebbségpolitikai vonatkozású eseményei szükségessé tették, hogy a magyarság vezetői érintkezést keressenek a kormány felelős tényezőivel. Ennek következtében az elmúlt hét folyamán Bánffy Miklós és Szász Pál szenátorok együttes kihallgatáson jelentek meg Armand Călinescu miniszterelnök urnál. A megbeszélések során részletesen ismertették népünk mai helyzetét s az ebből folyó jogos kívánságokat. Az 1939 július 27-én megjelent állampolgársági törvénnyel kapcsolatosan emlékiratot nyújtottak át, amelyben kifejtették, hogy a törvényt értelmező igazságügyminiszteri rendelet nem egyezik a törvény határozott intézkedéseivel és szellemével. Kérték a miniszterelnököt, hogy a kormány az ügy érdekében haladéktalanul tegye meg a szükséges intézkedéseket s módosítsa a kérdéses rendeletet. Ezt az alkalmat felhasználták arra is, hogy elismerésüket nyilvánítsák a törvény megjelenéséért, amelynek gyakorlati jelentősége azonban természetesen a végrehajtás módozataitól függ. A kormányelnök nagy figyelemmel tanulmányozta az emlékiratot és válaszában kijelentette, hogy rövidesen intézkedik a rendelet módosítása érdekében s az igazságügyminiszteri utasítások a törvény rendelkezéseit és szellemét fogják követni. A második emlékiratban a magyarság vezetői azt javasolták, hogy népünk a közigazgatási választásokban a nemzetiségi arányszám alapján vegyen részt, amely természetes igényünk. Mind a kormányelnök, mind a szakminiszterek magu-

kévé tették a javaslatot. A kormányelnökkel és a szakminiszterekkel folytatott tárgyalások egyébként azt a benyomást keltették, hogy jogunk van az előterjesztett kérdések megoldásában hinni.

Nem lehet a csiki erdőkből málnát szedni. Bukarestben nyilvános árverésen német kereskedők megvásárolták a csiki erdők málnatermését, azonban nem tudnak hozzájutni. A csikszeredai erdőgondnokság ugyan is évek óta arra az álláspontra helyezkedik, hogy az ujonnan ültetett erdőkből, ahol köztudomásulag a legtöbb málna terem, nem szabad málnát gyűjteni, mert ez veszélyezteti a fiatal ültetvényeket. A német cégek megbízásából ügynökök jelentkeztek a megyében és felsőbb engedélyre hivatkozva, gyűjtőedényeket helyeztek el. A málna kilójáért 5 lej fizetnek, azonban a büntetéstől való félelmében a lakosság nem mer a málnaszedéshez hozzáfogni. Az érdekelt vagyonszomszédok is közbeléptek, hivatkozva arra, hogy a kérdéses területek az ő tulajdonaik, hozamuk felett tehát ők rendelkeznek. Az ügyben nagy érdeklődéssel várják a fejleményeket.

Cseh gyár letelepedése Magyarországon. A legnagyobb cseh vállalat a zlini Bata-cipőgyár hir szerint a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank támogatásával a Tisza-vidéken nagy gyárat állít fel, amelyben ötezer munkás fog dolgozni. A magyarországi Bata-művek a Balkánállamok felé irányuló kivitellel akar dolgozni.

**Ha sikert akar elérni,
hirdessen a
"MAGYAR NÉP"-ben!**

Rövid hírek

Villámcsapás. Filep Dénes iklandi földbirtokos csürjébe becsapott a villám. A csür és benne levő egy vagon buza, valamint a gazdasági eszközök porrá égtek. A kár közel 80 ezer lej, amely nem is térül meg, mert az épületet tűzkár ellen nem biztosították.

Vérengző legény. A Szászrégenhez közel eső Marosfelfalu határában Rácz János és Göri Ferenc legények ittas állapotban összeszólalkoztak. Göri kést rántott és átvágta barátja kezét az ereket. Rácz János rengeteg vért vesztett. Sulyos állapotban szállították be a szászrégeni kórházba. Göri önként jelentkezett a csendőrségen.

A szerelem miatt. Kardos Erzsébet nagybányai munkásasszony egy reggel a kispiacon rátámadt Fogarassy Róza nagybányai munkásasszonyra és minden szóváltás nélkül agyba-főbe verte. A verekedő asszonyokat a piaci vásárlók választották széjjel. A szolgálatot teljesítő rendőr a verekedőket előállította a rendőrségre, ahol vallomásaikból kiderült hogy Kardos Erzsébet azért haragudott Fogarassy Rózára, mert elhódította tőle azt a férfit, akivel ő már évek óta együttélt. A rendőrség mind a kettő ellen megindította az eljárást utcai botránnyokozás miatt.

Doronggal verte fejbe fiát. A napokban véres fejjel, eszméletlen állapotban szállították kórházba Péter Kálmánt, Péter József nagykárolyi korcsmáros fiát. Mint a nyomozás megállapította, Péter Kálmán az ebéd miatt összeszólalkozott apjával. A fiu ugyanis kifogásolta az ételt, mire apja elvette tőle az enniavót. Ebből verekedés keletkezett, amelynek hevében Péter József egy doronggal fejbesújtotta fiát. A nagykárolyi rendőrség az ügy iratait áttette a járásbírószághoz.

Nagy tűzvészek voltak a szárazság miatt Amerikában. Az Északamerikai Egyesült Államok több tartományában a szárazság és meleg következtében nagy tűzok pusztítottak.

Hogyan gondozzuk a fiatal állatokat?

Addig, amíg a fiatal állatok szopnak, vagyis a szükséges tápanyagot az anyatejben kapják meg a legtökéletesebb összeállításban, a gazdának legfeljebb arra kell vigyáznia, hogy az anya a takarmányban megkapja mindazon tápanyagokat, amelyeket a tejjel kiad. Elválasztani az állatokat általában annyi hónapos korukban szoktuk, ahány éves korukban eléri testüknek fejlettségét. Hogy az elválasztás fokozatosan történjék, már 2—4 hetes kortól kezdve szoktassuk az állatokat takarmányozásra is. Fontos azt tudni, hogy a fiatal állatokat egyéves korig igen jól kell takarmányozni, sokat kell szabad legelőn és napfényen tartani, mert ezen időben fejlődik ki az állat csontozata, izomzata és a takarmányt is ezen idő alatt értékesíti legjobban. Tehát ezen időben tudunk hatást gyakorolni arra, hogy milyen állatokat neveljünk magunknak.

Elválasztás után az állatokat legjobb pillangós viráguakban bővelkedő lóherés legelőre kicsapni, ahol legjobban megkapják a nekik legszükségesebb tápanyagokat, különösen a fehérjét és ásványi sókat, vitaminokat. A napsütés pld. nemcsak megedzi az állatok szervezetét, ha-

nem ibolyántuli sugarai az állatok testében D-vitamint képeznek, ami legszükségesebb a csontképződésnél és ami a takarmányokból leginkább szokott hiányozni.

Téli időben fiatal állatoknak lehetőleg teljes értékű takarmányokat adjunk, amelyekben megfelelő arányban van fehérje, keményítő, ásványi anyagok és vitaminok. Ilyen takarmányok a jó széna, sarju, lucerna, lóhere, baltacim és szarvaskeper. A szálás takarmányok mellett abrakot is adunk, árpa, vagy zab dara formájában. Ha nem adunk teljes értékű takarmányokat, az ásványi anyagokat Futtorral, a D-vitamint Pekk-kel egészítsük ki, különösen téli időben.

A legnagyobb hibát sokan ott követik el, hogy a fiatal állatokat rendszeren az istálló legsötétebb zugában, piszkos almon tartják, ahol természetesen csenevész, beteges állatokat lehet csak nevelni. Az ilyen állatok gyenge csontozatúak lesznek, fejük hosszú, keskeny, lábaik magasak, mellkasuk lapos, medencéjük szűk lesz, míg a jól gondozott állatok háta széles, formái kerekdedek, izmai tömegesebbek, tetszetősebbek lesznek.

Finta Domokos.

Miben különbözik az aszalt gyümölcs a nyersgyümölesteől?

Gyümölcsstermelő gazdáink még ma sem károlták fel kellőképpen a gyümölcs aszalását. Ezáltal pedig nagyon sok gyümölcsöt lehet megmenteni a pusztulástól és értékes táplálékért lehet biztosítani télire. Az

aszalt gyümölcs tápanyagokban sokkal gazdagabb, mint a friss gyümölcs. Nagyon érdekesen megállapíthatjuk ezt abból, hogy friss gyümölcsből nagyon könnyen el tudunk fogyasztani egy maréknyit, egy marék aszalt gyümölcs azonban a legjobb étvágyu ember képességeit is próbára teszi.

Másik nagy előnye, hogy könnyebben emészthető, mint a friss gyümölcs. Gyenge gyomru emberek is kitűnően használhatják. A gyermekek számára pedig értékes anyagjai következtében valóságos orvosságot jelent az aszaltgyümölcs. Így kezdünk tehát nagyon sok aszalt gyümölcsöt készíteni!

A határmenti gazdák érdekében.

Az Arad—szatmári vonalon lakó magyar gazdák sajtószerű helyzete szükségessé tette, hogy az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület közvetlen helyszíni tanulmányozással próbáljon megoldási lehetőségeket találni. E célból dr. Szász Pál, az E. M. G. E. elnöke Telegdy László ügyvezető alelnök és Koppány Rezső kerületi felügyelő közreműködésével Nagyváradon az érdekelt vidékek gazdaképviselőinek bevonásával értekezletet tartott.

A megbeszélés után az E. M. G. E. elnöke bejárta a Margitta-Érbogyoszló--Székelyhid--Nagyvárad utvonalon mentén lévő magyar községeket, továbbá Telegdy vidékét és Fugyivásárhelyt. Érbogyoszlón vasárnap délután nagyszabású gazdanap zajlott le, amelyen az E. M. G. E. elnöke beszédet intézett a hallgatóságához. A határmenti ut tapasztalatai alapján dr. Szász Pál érintkezést keres az illetékes kormánytényezőkkel s ennek során tárgyalják meg a magyar gazdák jogos kívánságainak teljesítési módjait. Ezek tudatában vannak annak, hogy az ország lakossága nemzetiségi különbség nélkül eleget kell, hogy tegyen honpolgári kötelességeinek. Éppen ezért mindössze azt kérik, hogy az államhatalom vegye figyelembe különleges gazdasági helyzetüket s találjon módot arra, hogy a magasabb érdekekből következő intézkedések ne tegyék kétségessé a gazdák megélhetését. A kormányhatóságokkal folytatott eddigi megbeszélésekből arra lehet következtetni, hogy meg van a teljes jóindulat a kérdésnek az igazságosság szellemében való rendezésére.

Csökkennek a szőlőtermés kilátásai.

Nagyváradon és Bihar megye egyes részein egyre csökkennek a várható szőlőtermés kilátásai. Egy hónappal ezelőtt még sokat ígért a termés, de azóta a hőség s a többszörös jégverés tönkretette a szőlőt. A csemege szőlőt a peronoszpora rontotta le a permetezés ellenére is.
Most kell szaporítani a cserepes szegfűt!

Az olasz és az amerikai szegfű nagyon szép szobai virágok. Mégis ritka helyen lehet látni ezeket a szegfűket a lakásban, mert a szaporításukhoz nem értenek. Pedig a következő módon kitűnően szaporíthatjuk a téli szegfűket. Augusztus hónapban idősebb, cserepes szegfű köré megfelelő számú, homokos kerti földdel megtöltött dugványcserepet helyezünk. Az arasznyinál hosszabb oldalhajtásokat (10 centiméterrel a hajtás felső vége alatt) éles hegyes késsel a középtájon átszurjuk és a kést két-három centiméterrel felfelé húzzuk, majd kifelé a szár egyik felét átvágjuk. Az így megoperált hajtásvégeket óvatosan le-hajtjuk az előkészített dugványcserepek felé és abba beledugjuk, de lehetőleg úgy, hogy az épen maradt fél szár meg ne roppanjon. A dugványcserepet deszkadarabok aláhelyezésével olyan magasra vagy alacsonyra kell elhelyezni, hogy a bevágott rész a dugványcserep földjébe kerülhessen. A földet a bujtások felett kissé megnyomkodjuk és előzetes karózás útján gondoskodunk azok biztonságáról. A dugványcserepeket és az anyanövényt is bővebben kell locsolni a gyökeresedési idő alatt, de teljesen napon maradhatnak. Hasonlóan gyökeresíthetők a szabadföldi kényesebb fajták is.

Drótkarók a zöldségtermesztésben.

A fakarók ellen sok panasz van egyrészt drágaságuk, másrészt romlandóságuk, nehéz raktározhatóságuk miatt. — A gombabetegségek csirait is terjesztik a fából készült karóktól. Mint a kerítéseknel, rácsoknál s egyéb kerti alkalmatosságoknál lassan a drót, vas és acél veszi át a fa szerepét. Németországban több év óta folytatnak kísérleteket az acélból készült paradicsom- és paszulykarók bevezetésével. A paradicsomkarók elég vékony, de enyhén hullámos vonalúak a kötözés miatt. A karók rendkívül rugalmasak, teherbírásuk kipróbált és a rozsd ellen óozva vannak. Súlyuk könnyű, raktározásuk egyszerű, mert kevés helyet foglalnak el és végül, ami legfontosabb, élettartamuk igen hosszú. Gyakorlatban is jól beváltak, rajtuk a növény könnyen kezelhető és szépen fejlett volt. A paszulykarók simák és kettőt-kettőt sátorszerűen felül összekötöznek. Szintén rugalmas anyagból készülnek és vékonyak.

Ki kell szedni a dughagymáit!

Régi, bevált tapasztalat igazolja, hogy a legkorábban beérett és a legjobban eltartható vöröshagyma dughagymáról természetes. Ez okból a dughagyma termesztése — hagymatermesztő vidékeken —, de a házikertekben is igen fontos teendő, amit a zöldségtermesztőknek sohase volna szabad elmulasztani. Ha a vöröshagyma magját március végén, április elején szabadföldi ágyba, sűrűn elvetjük, a kikelt palánták a gyomláláson kívül egyéb ápolást nem kívánnak. Az apró hagymák augusztus közepére jól beérnek. Amint a hagyma

ma szára megsárgult és száradni kezd, azonnal hozzá kell kezdeni a felszedéshez, mert az esetlegesen bekövetkező esős időjárásban a dughagyma csirázásnak indul, tartósságát elveszti. Tehát az a fontos, hogy mihelyt csak lehetséges, a dughagymákat szedjük fel és azután tökéletesen szárítsuk ki. Csak a jól kiszáritott dughagymát lehet tavaszig úgy eltartani, hogy jó minőségét és értékét ne veszítse el. A felszedett apró hagymákat száraz, szellős helyen terítsük el vékony rétegben s ha már a száruk elszáradt, azokat letisztogatjuk majd, azután ritka szövétű zsákba vagy kosárba helyezve, fagymentes, de hűvös, száraz és szellős helyen — ha lehetséges — felaggatva tartjuk el. Szétteregetve, fűtetlen helyiség fölött, a padláson is eltartathatjuk, ahol vékonyan szalmával lefedjük. Ha szükséges, a szárítást langyosra fűtött kenyérsütő kemencében, vagy fűtött helyiségben is végezhetjük. Az a dughagyma, amely nincs jól kiszáradva, tél végén csirázni kezd, használhatatlanná lesz.

A dugványba helyezett búzaszem jelentősége.

A kertészek és a növényéletlen kutatói még nem is olyan régen babonaságnak tartották azt az eljárást, amit a falusi nép régóta alkalmaz a növények meggyökereztetésénél. — Falun ugyanis általános szokás, hogy amikor például muskátlit, vagy más növényt akarnak meggyökereztetni, a dugvány végét kisé bemetszik és abba árpa, vagy más gabonaszemet helyeznek. Azt tartják ugyanis, hogy a csirázásnak induló gabonaszem elősegíti a dugvány begyökeresedését. A tudományos kutatások mindenben igazolták ennek a

felfogásnak a helyességét. Megállapították ugyanis, hogy a magvak csirázásakor egy olyan anyag képződik, amely a dugványok begyökeresedését elősegíti. Ezt az anyagot sikerült mesterségesen is előállítani és az anyaggal bekent dugványok nagyon jól gyökeresednek. Ezt az anyagot azonban nagyon jól pótolja a dugvány végébe ékelt gabonaszem.

Módosítani fogják az erdő-törvényt.

A földművelésügyi minisztérium új erdő-törvény tervezetén dolgozik. A módosítás szerint az erdők kitermelését igazságosabban osztanák el. Ugyanez a törvény fogja módosítani a közbirtokosságok ujjaszervezését.

A földművelésügyi minisztérium utasítása a learatott földek felszántására. A földművelésügyi minisztérium rendeletet küldött a mezőgazdasági kamaráknak, amelyben utasítja, hogy fokozott figyelemmel kísérik az őszi szántást és tanítsák ki a gazdákat a földjavítás különböző meneteire. A rendelet figyelmeztet, hogy a tarlókat a termés betakarítása után fel kell szántani.

Állatárak Temesváron.

A hetivásáron az állatárak állandó emelkedést mutattak, de kereslet lanyha volt. Elsőrendű disznó élősulyban 26—28 lej kilója, borju 22—23 lej, ökör 17—18 lej, tehén 12—16 lej.

Nagyváradon

a buza ára változatlanul, a hivatalosan megállapított 420 lej mázsánként. Főleg szövetkezetek veszik. A kukorica ára 420—430 lej mázsánként. Árpában a kereslet és kínálat egyaránt gyenge volt. A minősége nem mondható jónak. Ára mázsánként 390—395 lej. Rozs szintén nem volt sok és habár a minősége kissé gyenge, mégis elfogyott volna több is beülné. Ára 295—300 lej. A zab 425—445 lejért kelt el mázsánként. Mák, mint ismeretes, az idén is alig volt és minősége is nagyon rossz. Az ára is magas: 30 lej körül mozgott kilónként. Napraforgó ára 565—575 lej mázsánként. Tökmag egyáltalán nem volt.

Erdély legjobb
mezőgazdasági és közgazdasági
szaklapja a

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

Mutatványszámot ingyen
küld a kiadóhivatal

Kolozsvár, Strada Baron L. Pop 5. sz.

Előfizetési díja egész évre csak 80 lei.

Művelődési mozgalmak.**Magyar segítség a németeknek.**

661 esztendővel ezelőtt, 1278 nyarán, Közép-Európa népei nagy várakozással tekintettek a mai Németország keleti határai felé. Németek, magyarok, csehek, morvák, szerbek és horvátok egyaránt várták a híreket erről a vidékről, melyet akkor osztrák hercegségnek neveztek. Végre augusztus vége felé meghallották a fontos hirt: IV. László magyar király és Habsburg Rudolf német uralkodó csapatai véres ütközetben leverték a cseh hadsereget. A sereg vezére, II. Ottokár cseh király maga is halva maradt a csatában.

A magyarok, németek és csehek között lezajlott fenní ütközet méltán keltett nagy várakozást Közép-Európa népei között. Ez a csata, melyet 1278 augusztus 26-án vívtak a Morva folyótól nem messze, Dürnkrut falucska mellett, hosszú évszázadokra meghatározta Közép-Európa sorsát. A csatát a magyarok döntötték el s beavatkozásukkal nem csak saját országukat, de a németekét is nagy veszedelemtől szabadították meg.

A morva-mezei ütközet előzményeit néhány évtizeddel azelőtt kell keresnünk. Közép-Európa ekkor még a tatárjárás szörnyűséges emlékeinek hatása alatt élt. Ugyanis 1241-ben az Ázsiából jött pogány tatárok erős hadserege megrohanta a Duna-menti országokat s azoknak legnagyobb részét elpusztította. Oroszország és Lengyelország mellett Magyarország is erre a sorsra jutott. Sőt ez utóbbi ország jobban elpusztult, mint a többiek. Sok vármegyében minden élet kihalt.

A szomszéd nyugati népek tényleg azt hitték, hogy vége az egész magyarságnak. Persze rögtön kihasználták a helyzetet és az ország nyugati határvidékét lassankint kezdték elfoglalni. Különösen az osztrák-németek és a csehek próbálták a magyarság rovására terjeszkedni.

De a népünk halálára számító szomszédok csakhamar megsalatkoztak várakozásaikban. A magyar trónon ugyanis olyan király ült, aki nem csüggedt el a szörnyű tatár-pusztítás miatt, hanem minden erővel hozzáfogott az ország újrapépítéséhez. Ez a munka IV. Béla királynak olyan jól sikerült, hogy méltán nevezték az ország második megalapítójának. Az elpusztított vidékekre a szászok és a jakósokat hozatott. A számban meggyöngült

magyarság erősítésére betelepítette az országba a magyarral közeli rokon kún népet. A kúnok bátor harcosok voltak, akik a magyar hadsereget nem csak számban, de értékben is megnövelték és újra félelmetessé tették. Ezáltal és az ország minden szempontból való megerősítése által Magyarország újra olyan erőssé lett, hogy a tatárjárás után nem egészen negyven esztendővel a hatalmas Németországot megsegítette.

A németeknek e segítségre valóban nagy szükségük volt. Németország ugyanis több apró tartományból és hercegségből állott, amelyeknek vezetői egymással állandóan veszekedtek. Emiatt az országnak nem volt tekintélye s így a csehek ügyes királya, II. Ottokár lassanként a németek rovására terjeszkedett. Egy évtized alatt hatalmas szláv birodalmat alapított, mely magában foglalta Cseh- és Morvaországot, a későbbi Ausztriát és a délszlávok egy részét, egészen az Adriai-tengerig. Így az északi és déli szlávok gyűrűje Magyarországot három felől vette körül s összeroppantással fenyegette. De ugyanígy fenyegette a németeket is, akiknek Ausztrián kívül más tartományaira is pályázott.

Ekkor Habsburg Rudolf német uralkodó szövetkezett IV. László magyar királlyal a csehek ellen. Ezeknek királya, Ottokár, szintén készült a mérkőzésre és a német uralkodó híveinek legnagyobb részét sikerült maga mellé állítania. Így Habsburg Rudolf nagyon kisszámú sereggel indult el a csehek ellen. Sürgetve hívta szövetségeseit: „Édes fiam és bajtársam, itt az alkalmas idő, mikor bosszút állhatunk ravasz ellenségünkön“, — írta IV. László magyar királynak. Emez nem is késlekedett és a Habsburg uralkodó csapatánál jóval nagyobb számú hadsereggel rohant a németek megsegítésére. Seregének egy részét a kúnok képezték, akik szinte döntő módon vettek részt az ütközetben. Ez az ütközet 1278 augusztus 26-án a csehek teljes vereségével végződött. Az elején Habsburg Rudolf már-már elveszítette reménységét s majdnem életét is, de a magyar haderő az ellenséges sereg balszárnyát leverte s ezzel eldöntötte az ütközetet. A ragyogó győzelem megszabadította Német- és Magyarországot a szláv birodalom veszedelmétől.

HAZA MEGYEK.

Nem irigylek senkit azért,
Ha gyűjt vagyont, vagy hord babért,
Csak azt, kit úgy szeret az ég,
Hogy így szólhat naponta még:
Haza megyek!

Testét sok baj törhette meg,
De ősz hajjal is még gyerek,
Kire néz még anyai szem,
Ki még egy kis házba izen:
Haza megyek!

Nem tudom én, hogy mi lehet,
Törként járja át szívemet,
Mikor hallom itt meg amott
A nekem rég mult dallamot:
Haza megyek!

Amíg szemem könnyjét ontja,
Amíg nyom az élet gondja,
Sóhaj hányszor tör szívemből:
Nekem többé sohse csendül:
Haza megyek!

Drága két szó: Haza megyek!
Egy hang sűgja: Te vén gyerek,
Az idő nem soká várat
S mondhatod majd szegény fáradt:
Haza megyek!

Holt anyád majd csókol újra,
Megsimogat gyengén ujja.
Vándorlásod vége szakad,
Kipihenéd most már magad —
Haza mentél!

Feleki Sándor.

Hogyan lett Boldogfalvából Siralomvölgye?

Volt egyszer az ország dombos vidékén egy falu, Boldogfalva volt a neve. Azért nevezték Boldogfalvának, mert minden lakója igazán földi boldogságban élt. Volt a falunak nagy kiterjedésű erdősége, az erdőség aljában terült el a bőkezű táplálékot szolgáltató legelő, a lankásokon aranyokat érő, gabonaneműeket ringatott a nyári szél. A völgyekben selyemszálu füveket termelt a rétség. Minden lépten-nyomon kristálytisztavízű forrásokból olthatta szomját a szorgalmasan dolgozó munkásnép, sőt némely forrásból még hideg borvíz is bugyogott a föld mélyéből. A délnyugati fekvő domboldalakon inycsiklandozó szőlőfürtök mosolyogtak a mellettük járó-kelőkre, melyek bőségesen ontották a „hegylevét“ a szüret eléréskor. A dus és víg szüretetek idején lelkesen vidítóan énekelték a szüretelőket:

Megkapáltuk szőlőinket három ízben is,
Nem sajnáltuk az erőnket, de van haszna is.
Fáradozva emlegettük a szüret nevét,
Nosza tehát, jóbarátim, igyuk a levét.

A szőlők aljában és a belsőségekben szabályos sorokba ültetett különféle gyümölcsfákon feklett, piroslott, sárgállott a rengeteg gyümölcs. Nemcsak a terhes közadókat fizethette ki könnyűszerrel a gazda a gyümölcs eladásából kapott

pénzből, de a bugyelláris is bőven megdagadt belőle. Friss és aszalt gyümölcsöt tehetett egész éven át asztalára. Vidáman énekelték a gyümölcsöt szedő fiúk és leányok:

Van nekem szeretőm, pici, piros, batna,
Olyan az ajaka, mint a piros alma,
Pici piros alma terem minden sorba,
De ilyen kis leány nem minden bokorba.

Ha idegen ember járt a gyümölcszedők közelében, ezzel a nótával kínálták a kíváncsi jótevényt:

Eresz alatt fészkel a fecske,
Mi van a kötőbe menyecske?
Nyári piros alma: bo, bo, borizú,
Kóstolja meg kend, de jóizú.

A gyümölcsfák virágzása idején milliószámra lepték el a mézelő méhek a virágokat s nemcsak a gyümölcsfák bővebb termését segítették elő azáltal, hogy egyik virágról a másikra szállva, a lábaikra és szőrözeteikre tapadt himporral megtermékenyítették a virágokat, hanem a gyermekeknek és felnőtteknek is kedves csemegét és különösen a gyenge gyomruaknak könnyen emészthető, kitűnő tápláló edelt — mézet — gyűjtöttek. A fölöslegért pedig, ha a méhesgazda

és szerűen méhészkedett, abban az időben is pén-
szelhetett a mézből, amikor a gazdának egyéb be-
tele nem igen szokott lenni.

A községen átfolyt a kristályvizű patak,
melynek vizéből nemcsak a különféle betegsége-
ket előidéző csiráktól mentes, friss vizet ihatott
a jószág, de szappan nélkül is hófehérre mos-
hatták télen-nyáron a patyolat fehérműt. Vi-
dám jókedvvel, egészségtől duzzadó rózsás arcu
menyecskék és lányok vigan énekelgették:

*Oh be szennyes a maga zsebkendője,
Talán nincsen magának szeretője.
Adja ide, hadd mossam ki fehérre,
Leszek én magának hű szeretője.*

A falu aljában volt a vizimalom, melyben
téli-nyáron, éjjel-nappal örölték az acélos bu-
zát, hogy legyen miből dagadós kenyeret, fehér
koszlós kalácsot sütni. Vize volt a malomnak bő-
ven, mert a határbeli források táplálták azt sza-
kadatlanul.

Az erdő hangos volt a rengeteg madár dal-
lamától, csicsergésétől. De nem is csoda! Ott
fészkeltek az erdő rengetegeiben a seregélyek,
csókák, cinegék, fakuszók, fakopáncsok, harká-
nyok, nyaktekercesek, mind megannyi rovarevők,
melyek fiókáik fölnevelése idején s az egész év
folyamán nemcsak az erdei fákat pusztító kárté-
kony rovarokat, azok petéit, kukacait, hernyóit,
bábjaikat szedték össze s táplálták azzal fiókáikat
és önmagukat, de a gyümölcsösökben, kertekben,
szőlőkben is kora reggeltől késő estig, télen, nyá-
ron pusztították azokat. A kora tavaszon a lege-
győre kihajtott házi állatokon élősködő marhabö-
győ kukacát is kiszedték, valamint a már bebá-
bozás végett a földre hullott ilyen álcákat is ösz-
szeszedték a földről.

Boldogság és megelégedettség honolt Bol-
dogfalva község minden házában. Minden lakója
boldognak érezte magát, mert minden földi jó-
val el voltak halmozva. Tisztességes, szorgalmas
munkával mindenki jólétben élt. Ámde az em-
beri telhetetlenség, a jövővel való nemtörődöm-
ség, az önzés és tudatlanság Boldogfalván is fel-
fedte fejét.

Egy nyári vasárnap délután fényes kiállí-
tás gépkocsi állott meg a községháza előtt. A
gépkocsiból egy jól táplált, parádésan felöltö-
tt, vastag arany óralancos ur lépett ki és azzal
kérdéssel fordult az időközben odasereglett
emberekhez: nem volnának-e hajlandók a falu
hajdonát képező tölgyerdő fáját neki jőpénzért

eladni? Előre jelezte, hogy igen nagy árt adni
az erdő gyapjájért, mert a közelben most épülő
vasúthoz sok talpfára volna szüksége. A falu la-
kossága is busás keresethez jutna a talpfák ki-
fuvarozásával, sok terményt adhatna el a lakos-
ság az erdő kitermelésével foglalkozó munká-
soknak. Még azzal is biztatta az összesereglett
lakosságot, hogy több, nélkülözhető lakást is ki-
bérelne az alkalmazottjai részére. Szóval, nagy
összeg pénz fog befolyjni a községbe. Lesz mi-
elhelyezni a takarékpénztárba, lehet még földet
is vásárolni a közeli falu határából, megvá-
sárolható lesz a tönk szélére jutott földesúrtó,
a jelenlegi közlegelővel határos „Nagylegelő“ is.
Megnagyobbodhatik a község határa, még bol-
dogabban élhetnek majd lakói.

Ezeket a vérmes biztatásokon fölizgulva
nem számolva a jövővel, s a bekövetkezendő ve-
szedelmekkel, rövid alkudozás után megtörtént
az erdő faállományának eladása.

Az őszi mezőgazdasági munkák befejezését
után megkezdődött az erdő kitermelése. Szaka-
datlan egymásutánban dőltek le a sugárnövésű
tölgyek az erdőmunkások fejszecsapásai és fűré-
szektől, Mennydörgésszerű zuhanással dőltek a
fák az egész tél folyamán. Mikor egy-egy vasta-
gabb törzs keservesen csikorgó, nyögő hangon
vált el az őt talán már 100 éven át táplált gyö-
kértől, gyászindulót szolgáltatott Boldogfalva
község viruló határának pusztulásához.

A tavaszi szántás idején már nem sürgölöd-
tek a csókák, seregélyek a fölforgatott baráz-
dáknak, hogy ott összeszedjék az eke által kifor-
gatott cserebogarakat, azok álcáit: a csimaszét,
a drótférgeket, a vetési bagolypille meztelen her-
nyóját stb. stb., mert a megszokott fészkelőhe-
lyek megsemmisültek, a madarak tehát távoli
vidékekre vándoroltak el, másutt keresni fész-
kelő helyeket. Így ezek a kártékony rovarok a
földbe maradván, zavartalanul rágták, pusztító-
ták az elvetett növények gyökereit. A cserebogár
rajzása idején ellepték a cserebogarak a gyü-
mölcsfákat, lerágták a levézetét, virágokat, mert
már nem támadták meg azokat a csókák ezre-
ket kitevő serege. A nyár elején vigan repkedtek
a nagy, fehérszárnyú galagonyapillangók, töme-
gesen lepték el az eső után keletkezett pocsolya-
kat, a gyermekeknek nagy örömet szerezve. A
gyümölcsfák lombhullása után pedig diadalmi
zászlóként lengette a téli hideg szél az apró her-
nyókat rejtő, megrágott levelekből selyemszálak-
kal összefont és a galyakra erősített hernyó-

fészkeket, jelezve: a jövő nyáron nem lesz gyümölcsstermes! A gyümölcsfák nem olyan üdezőld levelzetűek, mint más években, mert a zöldhernyó már a zsenge leveleket és virágbimbókat rágja, nem engedi kifejlődni. A buzavetések, dacára a kedvező időjárásnak, hirtelen kiszáradnak, mert a vetési bagolyféle föld alatt élő és pusztító agyagszínű hernyója a gyökereket elrágja. A burgonyát, takarmányrépát, kerti gyökereket terményeket csuful megrágott állapotban szedték ki a földből, amit a cserebogár álcája, a csimasz hagyott meg. A faiskolákban kiszáradtak a zsenge csemeték, mert azok gyökereit is elrágta a csimasz. Szóval, milliárdokra szaporodtak föl a kártékony rovarok azért, mert a hasznos rovarévő, odulakó madarak fészkelő helye elpusztult.

A tavaszi hóolvadás idején a hólé akadálytalanul rohant le az eléggé meredek, fáktól megfosztott hegyoldalon, de nem csak hogy elsodorta az évtizedeken át fölgyülemllett korhadékot, lehullott lombot, galyat stb., a volt erdő alatti legelők, szántók, kaszálókra, de a fatermek kifuvározása alkalmával földet, kavicsot, kisebb-nagyobb köveket is sodort le, vastag iszapréteggel és hordalékkal fedte és tette terméketlenné azokat.

A nyári záporok az altalajt képező kőzetet föltárták, utat nyitva a víznek, hogy az a körepedésekbe behatoljon. A körepedésekbe folyt víz a tél folyamán ott jéggé fagyva, szétrepesztette a sziklákat, melyek így meglazulva, a következő hóolvadás, nagyobb záporok, felhőszakadások alkalmával fékevesztetten zudultak a völgybe, kőgörgöttegekkel lepve el a régebben dúsan termő, viruló határt.

Kiapadtak a határ számos, üdítő kristálytiszta vizet szolgáltató forrásai, mert a letarolt erdő talaját fedő, évek hosszú során át fölhalmozódott talajtakaró eltűnt, a lehullott csapadékot nem tudta szivacs módon elnyelni, s lassanként a földbe szivároghva raktározni, hanem az úgy, ahogy lehullott vagy elolvadt, akadálytalanul rohant le a földszínen a völgybe. A patakokon épült malom kereke, melynek hajtóerejét a víz

szolgáltatta, nem foroghatott többé, nem volt víze. A kaszálókat, szántókat kötőrmelékkel borította el az évenként megismétlődő hóolvadás és záporok okozta árvíz, a legelőket pedig mély vizmosásos árkok, szakadékok, omladékokká váltak. Mindennapos volt egy-egy szarvasmarhának, juhoknak elpusztulása, mely egy-egy árva fűszálért nyulva, a mélységbe zuhant.

A szőlőket, gyümölcsösöket ellepték az évenként szaporodó kártékony rovarok milliárdjai, nem csak a termést semmisítve meg, de a folyton tartó s évenként megismétlődő rovarrágások következtében a fák ki is száradtak.

Nem voltak többé nótás, vig szüreték, gyümölcszedések, aratások. Ha idegen fordult meg a faluban, kiszáradt vagy lombtalan fákkal eltelenkedő utcákon, elviselhetetlen hőségben lézengő emberek ajkáról csak panaszt és elégedetlenséget kifejező beszélgetéseket hallott az idegen az üres zsebű és lerongyolódott ruházatu lakosoktól.

És miért következett be ez a mélyen elszomorító, testet-lelket sanyargató állapot?

Az ember kapzsisága, telhetetlensége, a jövővel nem törődőmsége, tudatlansága miatt.

Ezért lett Boldogfalvából Siralomvölgy.

Tiszteljük, szeressük, oltalmazzuk, védjük a fákat és madarokat, kezeljük az erdőket okosan, mert ezeknek elmulasztása egész vidékek lakóinak anyagi romlását vonja maga után.

Kleisl Gyula

Minden magyar jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete

Minerva Biztosító Részvénytársaság

Tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni.

Apróságok • Adomák

A föld legnagyobb folyója.

A föld legnagyobb folyója a Délamerikában levő Amazon folyó. Hosszusága ötezer kilométer. A torkolata felé olyan széles, hogy egyik partjáról nem lehet a másikra átlátni. Az Amazon másodpercenként 120 ezer köbméter vizet szállít a tengerbe. Összehasonlításképpen közöljük, hogy a Duna Európának egyik leghatalmasabb folyója másodpercenként alig szállít 8 ezer 500 köbméter vizet a Fekete tengerbe. A vízzel együtt az Amazon óriási mennyiségű iszapot szállít a tengerbe.

A varjak tanuskodása.

A szatmári egyházmegye egyik községében a kegyúri jogokat a püspök gyakorolta, őt illetően a kegyúr köteleiségei is, amelyek közé tartozott a templom és a plébánia épületének jókarbantartása.

Igen korhadt volt már a templom, meg a torony fedele, ám ezzel szemben Hám János püspök tenyeréből is nehezen szakadt ki a garas: esztendőkönnny hiába mentek az instanciák a püspöki palotába.

Egyik ősön aztán, hivatalos körútján, a szóbanforgó plébánásra is elkerült a püspök. Ugy jött ki a sora, hogy ott kellett álltenie az éjszakát.

Estefelé a tornácon együtt ült a püspök meg a plebános. Előttük — tágas udvaron — a templom. Egyszerre hatalmas arjucsapat kerekedett a templom fölé, károgtak, de csak nem mertek leereszkedni a templom tetejére.

Nézi egy darabig a püspök, megre odafordul a plebánoshoz:

— Milyen különös, hogy ezek a varjak nem szállnak le a templom tetejére. Pedig tudva levő, hogy éjszakára ilyen kiemelkedőbb pontokon szeretnek megpihenni. Vajjon mitől félnék? — tünődött maga elé.

— Attól méltóságos uram, — szakadt föl a plebánosból a keserűség — hogy beszakad alattuk a tető.

A püspök hallgatott. Tavaszra azonban új fedél alatt volt a templom is, a parókia is.

A felmondás oka.

Amerikába vándorolt ki a sok között egy magyar munkás. Hosszu ideig nem kapott munkát, a hazuról hozott kevés pénzecskeje egyre fogyott, úgy, hogy már-már koplalni kezdett.

Egyszer csak hallja, hogy buvárt keresnek.

Nősza, nyomban jelentkezik buvárságra a megszorult magyar. Felöltöztetik buváruniformisba, csákányt adnak a kezébe s megmagyarázzák neki, hogy ezzel a csákánnyal a tengerfenéken darabokra kell vágni a sziklát.

Mielőtt a sisakot a fejére huznák, még külön is kioktatják, hogyha valami baja lenne odalent, csak rántsa meg a csengettyű zsinórját és akkor nyomban felhúzzák a víz színére.

A magyar mindent vállal. Leeresztik a tengerbe. Elmulik két perc. Abban a pillanatban már szól a vészcsengettyű.

Azonnal felhúzzák a magyart, leveszik fejeről a sisakot s kérdezik, mi lelte?

— Baj van uram, — bólogtatja a fejét a magyar. — Nem vállalom a munkát.

— Miért?

— Mert a sisaktól nem tudok a markomba könni...

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

Z. L. A nedvesen elesévelt búzát hetenkint legalább kétszer lapátolja át. Ha van jó szelelő rostája, többször rostálja át. A magtár ajtaját és ablakait száraz, napos időben tartsa nyitva mert ez elősegíti a buza kiszáradását. Ha tanácsunkat megfogadja és a buza szárítását az említett módon elvégzi, buzájának minősége csaknem semmit sem fog romlani.

M. F. A családfában az ősök nevei a következők: Apa, nagyapa, dédapa, szépapa, ükapa, ősapa, ősnagyapa, ősdédapa és így tovább. Ez az elnevezés vonatkozik a női ágra is. Sajnos, a legtöbben rendesen nem tudják már dédapjuk, vagy szépapjuk nevét sem.

L. G. A postának van igazsága. 1939. január 1-től kezdve a Magyarországra szóló postai küldemények díjszabását felemelték. A közönséges levél ára 12 lejt, a rendes és képeslevelezőlapok tarifája 7 lejt.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért.

D. A. Csehétfalva, P. A. Gyergyóremete, B. A. Diesősnánáton, H. L. Bögöz, D. K. Székelyszenterzsébet.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Amint megelőző számunkban közöltük, Vinczeffy Sándor megbízottunk Udvarhely megyében tovább folytatja lapunk érdekében munkáját és az erdőszentgyörgyi, székelykereszturi és párajdi járásokat keresi fel. Ezenkívül más megbízottaink is megkezdik munkájukat és pedig Kováts Endre Bihar megyének élesdi, nagyváradai, margittai, székelyhidi és szalárdi járásaiban levő előfizetőink hátrálékos díjait szedi be. Egy másik megbízottunk Török István Hunyád, Torda-Aranyos és Alsófehér megyéket keresi fel. Felkérjük mindazon előfizetőinket, akik a fentebb felsorolt megyékben, illetőleg járásokban laknak, hogy hátrálékaikat megbízottainknak szabályszerű nyugta ellenében fizessék ki. Azért közöljük már előre megbízottaink útját, hogy a hátrálékosoknak idejük legyen a díjat összeszedni és ha megbízottunk megjelenik községükben, tartó-

zásaikat azonnal kifizessék, hogy ne töltsön el időt feleslegesen egyik sem, amíg a pénz összeszedése megtörténik. Ismételten közöljük azt is, hogy azon előfizetőinket, akikhez ez alkalommal nem tudunk megbízottat küldeni, postautalványon szólítjuk fel s felkérjük, hogy a feltüntetett összeget, ugyanazon postautalvány felhasználásával küldjék be kiadóhivatalunkhoz.

E. I. Mezőviszolya. A kolozsvári Székely Társaság címe: Cluj, Calea M. Foch 43. Márton Áron róm. kath. püspök címe: Alba-Iulia-Gyulafehérvár Róm. Kath. püspökség.

Szatmári érdeklődő. Az üres gabonarakorból nem nehéz a zsisziket kipusztítani. A magtárt teljesen ki kell tisztítani. Ne tőrjön ott meg semmiféle maghuladékot, vagy szemetet. A zugokban, lépcsőaljokban, vakablakokban, oszlopok aljában, faburkolatok belsejében, padló és gerendák repedéseiben található gabona a zsiszik-fertőzésnek mindmégannyi fészke. Amikor a magtár kiürül, használja fel az alkalmat és tisztogasson alaposan. A magtár falain levő repedéseket vakolja be, majd megszelje ki. A magtár padlóján, faburkolatain, gerendáin található minden rést tapasszon be

olyan anyaggal, amely fele marhatrágyából, fele jól gyúrható agyagból áll. A tapasztás előtt nedvesítse meg a betapasztandó helyeket, hogy az agyag jobban tapadjon.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: K. A. Szapáriliget 155, G. J. Palotailva 155, Sz. A. Mezőbánd 165, özv. D. Lné Molyos 155, V. L. Tenke 150, S. D. Szováta 120. D. I. Kolozs 155. I. J. Csiksomlyó 85, D. J. Magyar pécska 150, id. V. Sz. J. Végvár 155, U. M. Nagylak 130, R. S. Páncélcseh 155, B. I. Szapáriliget 155, S. I. Szováta 155, T. Gy. P. Magyarókereke 155, P. D. Székelyospatak 155, Sch. M. Zila 150, N. I. Nyárádesikfalva 165, M. I. Gyimesbükk 155, P. J. Alsósjára 305 lej.

Leopárd és majomkaland az őserdőben. Rendkívül érdekes cikkben számol be Tolnai Világlapja legujabb száma egy amerikai vadász izgalmas kalandjáról, mely az afrikai kongó-vidék egyik őserdejében játszódott le. Ez a kaland drámai menekülés volt a halál torkából.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató: dr. Szász Ferenc.

Minerva Rt. nyomdája Kolozsvár.
Serv. Cenz. C. VI. A. Bun de imprimat.

Tapasztalt és tanult gazda termését megháromszorozhatja.

GAZDATUDOMÁNY

A legjobb tanácsadó dr. Nagy Endre és dr. Szász Ferenc

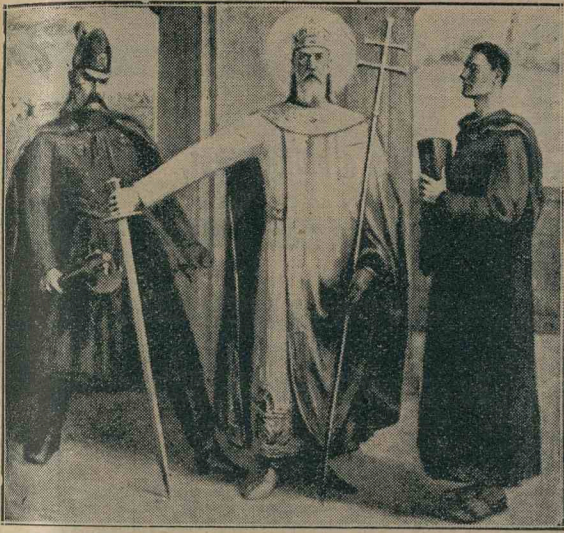
című közel 700 oldalas, számos magyarázó képpel díszített, teljes gazdasági szakkönyve. A „Magyar Nép” előfizetői számára a könyv kézbesítési díjjal együtt csak 80 lej, a bolti ár egyébként 90 lej. A rendelés összegét kérjük előre beküldeni, mert utánvételezéssel többé kerül.

Megrendelhető a Magyar Nép kiadóhivatalában Kolozsvár, Str. Baron L. Pop 5.

GAZDATUDOMÁNY

Igyekezék mindeki mielőbb beszerezni a

című könyvet, mely a legjobb tanácsadó.

Kard és kereszt.

A magyarok első királyának, Szent Istvánnak, emléke mind nagyobb tiszteletet ébreszt nemzetének lelkében. Magasztalják államalkotó bölcsességét, hadi erényeit, vallásos kegyességét. Haggyományait ma is követendő példának állítják a nemzet elé. Képiünk is ezt a nagyrabecsülést juttatja kifejezésre. Szent István kardja előtt meghajlik a pártos magyar, a kereszt pedig diadalmasan emelkedik fel és mutat utat a jobb jövő felé. Szent István napján e kép juttassa eszünkbe a király nemes emlékezetét.

Tanuld meg!

Pusztítsuk borssal a legyeket!

Finomra tört fekete borsot cukorszörppel keverjük el s a kapott hig pépbe mártunk itatópapírt, amikor ez megszáradt, használhatjuk. Használhatók a papírt vízbe mártjuk s egy tányérra tesszük. Amikor a lakást meszeljük, minden 3—5 kilógramm mészbe egy kilógramm timsót teszünk, hogy az benne feloldódjon. Az ilyen mésszel bemeszelt falra nem szállnak a legyek.

A sümölcs eltávolítása.

A kézen jelentkező sümölcs kellemetlen és ragadós, legtöbb esetben csak orvosi kezelés által szabadul meg tőle az ember. De ha ez nem áll módjában, vagy nem vállalja a fájdalmas orvosi kezelést, úgy házi gyógyszerhez folyamodik. Sós fokhagymával dörzsölgük meg a sümölcsöt minél gyakrabban. A fokhagymából mindig levágunk egy-egy kicsit és a friss nedves részével dörzsölgük meg a sümölcsöt. Ha valakinek olyan a foglalkozása, hogy a kellemetlen szaga kurát napközben nem folytathatja, akkor gyakran sózza meg a sümölcsöt. Ez a gyógymód a tapasztalatok szerint biztos gyógyuláshoz vezet. Egy heti, vagy 10 napi kúra szükséges, ezalatt szorgalmasan kengetni kell a sümölcsöt.

Paradicsom-iz készítése.

Paradicsomból igen jó és olcsó izz készíthetünk. A paradicsomot megmossuk és forró vízben puhára főzzük, vigyázva, hogy meg ne repedjen. Melegen áttörjük és 1 kiló áttört paradicsomhoz 1 kiló porcukrot, 1 szál vaníliát, 1 citrom levét adjuk és gyors tűzön 15 percig főzzük. Üvegbe töltjük és másnap be-
hűtjük.

Olajfesték fatapasz helyett.

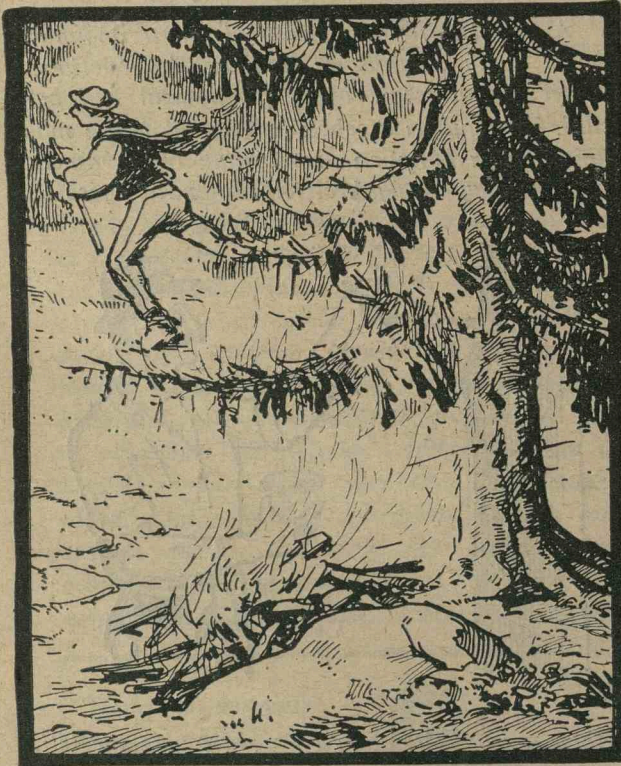
A gyümölcsfákon fűrészrel ejtett nagyobb sebeket, vagy a lehasadt ágak helyén keletkező sebeket oltóviasszal, vagy fatapasszal kell bekenni. Ha ugyanis a sebek fedetlenül nyitva maradnak, a fa könnyen romlásnak indul, amely nemcsak nagyobb ágak életét, hanem az egész fa

életben maradását, vagy egészségét veszélyezteti. A fán keletkezett, vagy ejtett sebeket tehát sürgősen el kell zárni. Nem rendelkezünk azonban mindig sebtapasszal, vagy oltóviasszal. Ebben az esetben a sebeket olajfestékkel is elzárhatjuk. Németországi kertészeknél rendes szokás, hogy a fák nagyobb sebeit olajfestékkel mázolják be. A festékréteg alatt a seb gyógyulása hamar megindul és csak arra kell vigyázni, hogy ha a festékréteg lekopik, vagy megrepedezik, újból festésük be a sebet. A leghelyesebb fehérszínű festéket használni, mert ez visszaveri a napsugarakat és alatta a fa nem melegszik át.

Én adtam a munka ékét,
Te add Uram most a békét.
Ha sarló peng, s kasza suhan,
Te add majd az áldást Uram...

Vigyázz magadra!

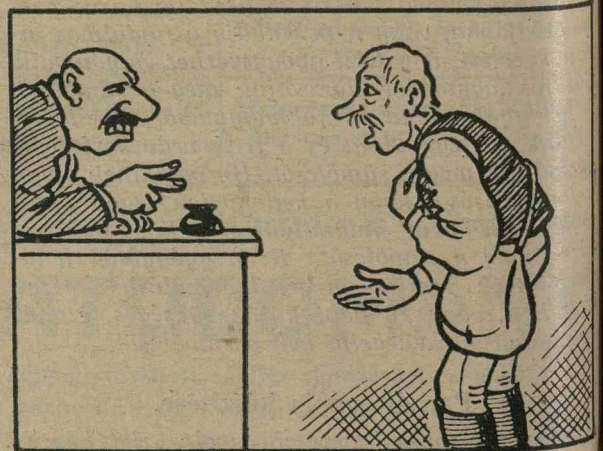
Tüzet ne gyujts az erdőben,
Felgyujthatod nagyon könnyen.

Hogyan kell kenyeret piritani?

Sokan szeretik a piritott kenyeret, de kevesen tudják helyesen megpirítani, hogy jó ropogós legyen s ne csak a tetejét kapja meg a tűz. Szabad tűznél úgy kell piritani, hogy a

tűz közelébe állítjuk fel a kenyérszeletet, hogy ott lassan megpiruljon az egyik oldala s ha az kész, a másik oldalát fordítjuk a parázs felé. Konyhai, vagy szobai kemencénél úgy piritjuk, hogy kinyitjuk a kemence ajtaját és a pálcára, vagy villára szurt kenyérszeletet egyik oldalával a tűz előtt tartjuk, s ha megpirult, a másik oldalát fordítjuk oda. A kemencében levő parázs fölé csak akkor tartjuk a kenyeret, ha már nagyon kevés és nem tartunk attól, hogy hirtelen kapja meg a kenyeret. Gyenge gyomruaknak nagyon jó, ha helyesen piritott kenyeret esznek, nem pedig hirtelen, a tetején megpirított kenyeret, mert ennek a belseje rágásnál olyan ragadós, mint a frissen sült kenyéré.

Félreértés.

Biró: Mit akar? Két hetet vagy kétezer lejt?
Vádlott: Instálom, kétezer lejt, mert nagyon szegény vagyok...

Kiadja a „Magyar Nép” Rt. Cluj, Str. Baron L. Pop 5. — Minerva Rt. nyomdája, Kolozsvár. 4223

Serv. Cenz. C. VI. A. Bun de imprimat.